

Covenant & Conversation

Jonathan Sacks
THE RABBI SACKS LEGACY

REE • ראה

MANEVİYAT ÜZERİNE ETÜTLER

BASED ON THE TEACHINGS AND WRITINGS OF RABBI LORD JONATHAN SACKS ר'צט

Covenant & Conversation yazılarına sağladıkları ve Harry (Chaim) Schimmel'in anısına adanan cömert sponsorlukları için Schimmel Ailesi'ne teşekkürlerimizle.

"R. Chaim Schimmel'in Tora'sını, onunla ilk karşılaştığım zamandan beri severim. Sadece yüzeysel gerçekle değil, altta yatan daha derin gerçeğe olan bağlantısıyla da ilgilenmeye gayret eder. 60 yıldır kendisine eşlik eden olağanüstü eşi Anna'yla birlikte, aile, cemaat ve Tora sevgisine adanmış bir yaşam inşa ettiler. Ortaya koydukları örnek yaşamla beni fazlasıyla etkilemiş müstesna bir çift."

- Rabi Sacks

Neşenin Derin Gücü

• Bu özet, Rabi Sacks'ın bu haftaki Covenant & Conversation yazısından uyarlanmıştır. Bu yazıya aşağıdaki adresten erişilebilir: <https://www.rabbiacks.org/covenant-conversation/reeh/deep-power-of-joy/>

Moşe bize tekrar tekrar, Erets Yisrael'de, bize Tanrı tarafından verilen ülkede, Avraam ve Sara'nın günlerinden beri tüm Yahudi yaşamının oraya doğru bir yolculuk şeklini aldığı yerde hissetmemiz gereken şeyin neşe olduğunu öğretmektedir. Orada, demektedir Moşe, küçük – ve farklı şartlarda önemsiz addedilebilecek – bir halkla, bu halkı Kendisi'ne ait olmak üzere almış ve büyüklüğe yükseltmiş olan Tanrı arasındaki sevgiyi kutlayacaksınız.

Yahudi tarihinin girift hikâyesinin bütünüyle netleşeceği, ne tarihin imparatorluk ve fetihlerden, ne de toplumun hiyerarşi ve güçten ibaret olduğunun, sıradan insanlarla kralın, Yisreelilerle ve Koenlerin hepsinin Tanrı'nın gözündeki eşit, hepsinin O'nun kutsal korosunda birer ses, merkezinde İlahi'nin nuru olan çemberde birer dansçı olduğunun bilinciyse tüm bir halkın birlikte şarkı söyleyeceği, birlikte ibadet edeceği ve bayramları birlikte kutlayacağı yer orası olacaktır, demiştir Moşe. İşte, antlaşma bununla ilgilidir: insani durumun, Wordsworth'un "neşenin derin gücü" olarak adlandırdığı olgu yoluyla dönüştürülmesi.

Mutluluk, demiştir bir keresinde filozof Aristo, insani mevcudiyetin nihai amacıdır. Bizler birçok şeyi arzularız, ancak bunlar genellikle başka bir şeye yönelik birer araç olarak arzulanır. Daima kendisi için ve hiçbir zaman başka bir şey uğruna olmayacak şekilde arzulanan tek şey vardır; o da mutluluktur.

Yahudilikte buna benzer bir fikir vardır. Mutluluğu ifade eden *aşre* sözcüğü, Teilim kitabının ilk kelimesi olmanın yanında gündelik *tefilalarımızda* da anahtar sözcüklerden biridir. Ama Tanah, bundan çok daha sık bir şekilde, *simha*, yani neşeden bahseder – ve bu, mutluluktan farklı bir şeydir. **Mutluluk tek başınıza hissedebileceğiniz bir şeydir; ama Tanah'ta, neşe, başkalarıyla paylaştığınız bir duygudur.** Tora'nın en olağanüstü ifadelerinden birinde Moşe, ulusun üzerine lanetlerin,

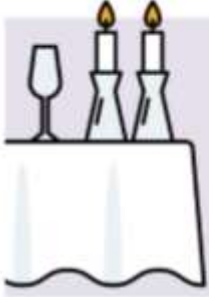
putlara taptıkları veya Tanrı'yı terk ettikleri için değil, "Her şeyin bol [olduğu bir ortamda] *Tanrı'n A-Şem'e neşeyle ve kalpten bir sevinçle hizmet etmediğin için*" (Devarim 28:47) geleceğini söylemektedir. Sevinmekten geri kalmak, çöküş ve çürümenin ilk işaretidir.

Başka farklar da vardır. **Mutluluk, bir ömürle ilgiliyken, neşe ise anı yaşar. Mutluluk, serinkanlı bir duygu olma eğilimi gösterirken, neşe size dans etme ve şarkı söyleme isteği verir. Belirsizliğin ortasında mutlu olmak zordur. Ama hâlâ neşe hissedebilirsiniz.**

Ve evet, hayat keder ve hüsrانlarla, sorun ve acılarla doludur, ama tüm bunların altında, burada, güzelliklerle dolu bir evrende, her biri kendi içinde Tanrı'nın Yüzü'nden bir iz taşıyan insanların arasında olduğumuz gerçeği yatmaktadır.

Kierkegaard bir keresinde "Kederlenmek ahlaki cesareti gerektirir. Neşelenmek dini cesareti gerektirir" diye yazmıştı. Ben buna tüm kalbimle inanıyorum. Bu yüzden, ölüm gölgesi vadisinde yürümenin nasıl bir şey olduğunu bilen Yahudilerin, hâlâ neşeyi en üstün dini duygu olarak görmeleri beni hislendiriyor.

Bizler her sabah güne *Mode Ani* (teşekkür ediyorum) sözleriyle başlar ve dualarımıza bir şükran rüzgârıyla devam ederiz. **Tanrı'ya, içinde yaşanacak bir dünyayla, sevdiğimiz ve bizi seven aile ve arkadaşlarla birlikte burada bulunduğumuz, sevgi ve şefkat eylemleriyle Tanrı'nın Mevcudiyeti'nin bizim içimizden başkalarının hayatlarına akmasına izin vereceğimiz, olasılıklarla dolu bir güne başlamak üzere olduğumuz için teşekkür ederiz. Neşe, incinmiş ve dertli dünyamızın yaralarından bazılarının iyileştirilmesine yardımcı olur.**

Şabat Sofrasında

1. Mutluluk ve neşe arasındaki fark nedir?
  2. Sizce çoğu insan hangisini elde etmek için gayret eder?
  3. Hayatınızda neşeyi nasıl elde edersiniz?
-

Neşeyi Başkalarıyla Paylaşmak

Rabi Nicky Liss

Bu haftaki yazıda Rabi Sacks, saf, derin, ışık saçan neşenin gücünden ve incinmiş, dertli dünyamızın yaralarından bazılarını iyileştirmeye nasıl yardım edebileceği konusundan bahsetmektedir. Neşe, demektir Rabi Sacks, mutluluktan farklı olarak, başkalarıyla paylaştığımız bir şeydir. Ve neşe, Rabi Sacks'ın hayata yönelik yaklaşımının merkezi bir parçasıydı. Kral David'in Teilim'de (100:2) dediği gibi *İvdu et A-Şem besimha* – “A-Şem'e neşeyle hizmet edin” – ve benim, ondaki bu neşe duygusunu, (en az) iki unutulmaz vesileyle hissetmişliğim var.

Bunların ilki, Şubat 2013'de, United Synagogue Rabinik Konseyi konferansında olmuştu. Rabi Sacks'ın, gecenin geç saatlerindeki bir *Kumzitz* (genellikle kamp ateşi etrafında yapılan şarkılı sohbet toplantısı) sırasında ilham verici şarkılara liderlik edişi hâlâ gözlerimin önünde. Bir şarkıyla diğeri arasında Rabi Sacks ve konuk akademisyenimiz Rabi Hershel Schachter (Yeşiva University'de Roş Yeşiva), tutkulu bir şekilde, kendi yaşam yolculuklarına şekil vermiş olan çeşitli öğretmenlerinden bahsediyorlardı. O gece, saf, derin, ışık saçan neşenin bir örneği idi ve hepimize, kendi rabinik yolculuklarımızı düşünme konusunda yardımcı olmuştu.

Sonra, o yılın daha ileri bir tarihinde, Rabi Sacks'ın Highgate sinagoguna yaptığı bir Cuma gecesi ziyaretinde, eşi görülmemiş bir Kabalat Şabat'a tanık olmuştuk. Rabi Sacks, yürekten hissedilen, çok güzel bir dua ile cemaatimizi A-Şem'e yaklaştırmıştı. Kabalat Şabat'ın ardından Rabi Sacks kürsüde konuşmak için ayağa kalktı, ama bunun kendisiyle çoktan coşkuya kapılmış olan cemaat arasında yarattığı mesafeyi hissedince, cemaate doğru basamakları indi ve daha yakın bir yerde durarak çok güçlü bir *Tora* fikrini bizimle paylaştı.

O gece Rabi Sacks'ın hem liderlik ettiği dua, hem de paylaştığı bilgece sözler sayesinde, bu haftaki yazısında, Tanrı'nın Mevcudiyeti'nin bizim içimizden başkalarının hayatlarına akmasına izin vermek hakkında yazdıklarıyla neyi kastettiğine dair bir duygu edinebilmiştik.

- Rabi Nicky Liss, Highgate Sinagogu'nda Rav olarak görev yapmaktadır. United Synagogue Rabinik Konseyi'nin önceki başkanı ve Centre for Rabbinic Excellence eski direktörüdür.

A CLOSER LOOK

- Rabi Liss şimdi Rabi Sacks'tan öğrenmiş olduğu daha derin fikirlerden bazılarını paylaşıyor.

Rabi Sacks'tan en beğendiğiniz alıntı nedir ve neden?

Rabi Sacks, *Ten Paths to God [Tanrı'ya Ulaşmanın On Yolu]* serisini, Kasım 2018'de Highgate sinagogunda başlatmıştı ve programın ilk seansının kapanış sözlerinde şöyle öğretmişti: “Görevimiz, inancımıza sadık ve başkaları için bir bereket kaynağı olmaktır: İnancımıza sadık kalmak suretiyle başkaları için bir bereket kaynağı olmak. Yahudi olmak, kurtuluşu getirmektir – her seferinde bir parça, her seferinde bir eylemle. Her bir mitsva, her bir nazik söz veya hareket, sahip olduklarımızı başkalarıyla paylaşma yönündeki her bir eylem Tanrısal Mevcudiyet'i dünyamızın içine getirir. Tanrı'nın başka insanlardaki suretini tanıyarak, dünyanın Tanrı'nın suretinde yeniden şekillendirilmesine katkıda bulunuruz.”

Bu alıntı, incinmiş, dertli dünyamızın yaralarından bazılarını iyileştirmeye yardım edebilecek saf, derin, ışık saçan neşeye götüren davranışın bir örneğidir.

Rabi Sacks'ın şahsından öğrenmiş olduğunuz bir şeyi paylaşır mısınız?

Rabi Sacks'ın bize öğrettiği birçok ders var, ama bu kısıtlı yerde, benim üzerimde etki bırakmış olan sadece üç mesajı paylaşacağım:

- 1) Olası her durumda ümidi bulmanın önemi.
- 2) Herkesin en iyi niteliklerini çekip çıkarabilme kabiliyeti.
- 3) Tevazu kavramı hakkında doğru bir anlayış: “Tevazu, gerçek

TORAH TRIVIA

Soru: Hol Amoed Pesah ve Hol Amoed Sukot'ta düğün yapmama geleneğine yönelik bir kaynağı, bu haftaki *perashan*ın neresinde bulabiliriz?

Cevap: Devarim 16:14 pasuğu, “*vesamahta behageha*” demektir. Yani, “bayramında neşeleneceksin”. *Gemara (Moed Katan 8b)* buradan, bayram içinde evlenmemek gerektiği kuralını çıkarır ve bize şöyle öğretir: “*Behageha – velo beišteha*” – “bayramında [neşeleneceksin] – ve [evlilik yapmak suretiyle] eşinle değil.”

Rambam (*Ilhot Yom Tov 7:16*) bunu şöyle açıklar: Kişinin, evlendiği günkü sevinci, özellikle de eşine duyduğu sevgi nedeniyle o kadar büyüktür ki, Hol Amoed'de, yani Pesah ve Sukot bayramlarının ara günlerinde bir düğün gerçekleştirmek, bu günlerin neşesini gölgede bırakacak, “*en mearevin simha besimha*” – “bir neşeyle diğeri karıştırılmamalıdır”, başka bir deyişle “iki neşeli vesile aynı zamanda kutlanmamalıdır” prensibine aykırı kaçacaktır (Rambam, *Evlilik Kanunları 10:4*).

tevazu, tüm erdemler içinde en geniş kapsamlı olanlardan ve hayatı en çok destekleyenlerden biridir. Kendi değerinizi hafife almak demek değildir. Başka insanlara değer vermek demektir. İnsanın, hayatın büyüklük ve ihtişamına belli bir düzeyde açık ve iyiliği her nerede bulursa, ona hayran olmaya, onunla yükseltilmeye gönüllü olduğuna işaret eder” (*The Tablet*, 1 Nisan 2000, 451).

- David Woolf'un Torah IQ adlı çalışmasından uyarlanmıştır. Tora hakkında 1500 bilmece içeren bu çalışma dünyanın her yerinde Amazon'dan temin edilebilir.